

Малин хотин культур икәр тәрхмн

КПСС-н Центральн Комитетин болн СССР-н Министрмундин Советин, селәнә эдл-ахун куч-кблсчнрүр кесн Дуудврт, малин бслт ббдлулхд, малас гаргд эдл-уушиг икдүлхд, малин шимтә сән хотин кбрнь батлхмн гидж келгдлжәнә.

Селәнә эдл-ахун оли зүсн маан бслтд болн малас гаргд эдл-уушиг икдүлхд малин хотин кбрнь—тәрмр суданк бвсн чинртә.

Тәрмр суданк бвсн гань-аахш, хур-чиг татгта джил болв чигн сәәнәр ургъдж, бвснә гарц икәр бгнә. Суданк бвсиг хадад авчксна хббн, дарунь шин кбкногъан ургъдж, мал хәрүлдж асрдж болна.

Хур-чиг иктә сән джилд болхла суданк бвсн нег хонгин эргцд 5-10 сантиметрт ббдлж бснә. Тәргдсн джилдән 2-3 хадгдлж, гектар болгънас 150—180 центнер кбк ногъа авч болхмн, туунә хббн чигн, хадгдад хурагдсн газрар дурлнь мал хәрүлдж болж бвсн ургъна.

Мана таньгъчин колхозмуд болн совхозмуд 1951 джил эхлүк суданк бвс тәрхлжәл. Болв эн бвс тәрлгбәр манд ямаран чигн дамшлт уга билә, тууг ямаран цагт тәрдж, ягълж хәләд асрлгбәр чигн медрл манд тату бәасмн.

Улгүрнә, Элст балгъсна „Страна Советов“ колхозин гурвдгч номертә бригад (бригадирнь ур Лиманский) 200 гектар суданк тәрлә. Эн суданкин ургъчнь ик сән болдж, бидртән 1,5 метр болсн деерән, ик никтәр ургъла. Энүнд кун оньган бгсн уга, тер учрар, хадад унъгачксн кбк суданк бвсн хурагдлго, увлин цасн дор улдв. Туунә нег гектар

болгънаснь 50 центнерәр бвс авсар тоолв чигн, 10 минъгън центнер кбк сән бвсн эдлгдлго, урад, цасн дор улдсн.

1956 джил эн колхозин полеводческ негдгч бригад бригадирнь ур Е. Кийков бас 200 гектар суданк бвс тәрсмн. Туунәс 40 гектарнь силос гидж хадгдла, гектар болгънас 150-200 центнер кбк сән ургъмл авгдсн. 100 гектарнь бвснд гидж халгдла гектар болгънас 80 центнер шимтә кбк бвсн авгдла, зуг эн бвснә брәлнь теегтән үлддлж, бас олз бгсн уга. Экнд гидж улдәдлж хадгдсн 60 гектар суданк бвсн, бидртән 2 метр болдж бслж, гектар болгънасн 9 центнер эк бгсмн.

Цугтнь хадад, хурагъад авчксна хббн, эн суданк бвсн тәргдсн газрар сентябрь сарин нег шинәс авн ноябрь сарин арвн куртл 150 бод мал, хойр отарин 2400 хбн хәрүлгддлж гарв. Туунә хббн мана малчнр тәрмр суданк бвснә ик чинринь сән медр.

1957 джил фермсин бөр суданк бвс тәрхмн гидж, агрономсас, зоотехникүдәс болн бригадирмүдәс малчнр неквр кев. Малчарин эн неквриг куцәдлж, бригадир Е. Кийков хойр фермин бөр 200 гектар суданк бвс тәрлә. Давсн джил, гань иктә болсн бийнь, тәрмр суданк бвсн сәәнәр ургъдж, бидртән нег метр 20 сантиметрәс улу болдж, сән ургъц бгв.

Тер суданк бвснә кучәр „Страна Советов“ колхозин цуг тугълмуд сән чинәтә, үләс әмд-мөнд гарцхав, будун бод малнь чигн гару уга болв.

Давсн джил малин хот гидж 160 гектар суданк бвсн хад-

гдв, туунәс шимтә 654 центнер сән бвсн авгдв, эс гидж, гектар болгънас 5 центнер шаху бвсн авгдв. 40 гектарнь силос гидж хадгдла, тернь гектар болгънас 35 тонн ногъа бгв. Йирин хадлгъна газр эн хагсу, 1957 джилд гектар болгънасн 60-70 килограмм бвс бгсн.

Суданк бвсиг хадад, хурагъад авчксна хббн, саалин Укрмуд болн тугълмуд, хбд болн гахас хәрүлдж, тедид сән чинә бгч болхмн гидж малчнр таасдлж келдлжәнә, эн тәрмр суданк бвсн—силос болв чигн, бвсн кевәрн чигн, мана эдл-ахүд ик олзта малин хот гицләнә.

Этә малиң хотин тәрмр бвсн малас гарлг эдл-уушиг икдүлгънд, оли зүсн малин чинә яслгънд ик чинртә тбләднә, эрдни-шишә болн суданк бвс бмкәсн хойр-гурвн холван икәр эн джил тәрхмн гидж малчнр селвг бгв.

Суданк бвсиг эклдж, толгъалджасн цаглань хадхмн. Тер цагтан суданк бвсн сән шимтә хот болна. Туунәс ора хадгдхла шүрүн, шим тату, бвснә гарцнь чигн багъ болна.

Цагтнь хаддж, хагсадж хурахла, — суданк бвснә сән шимнь бийдән улдвә, тегәд ик чинр зуунә. Тер тбләд, хадчксн суданк бвсиг теетгудан кевтүлдж большго, дарунь овалх газрурнь зббх кергтә. Туугәрн мал идшлх газр чигн сулдлгдхмн.

Мана колхозмуд болн совхозмуд малин хотин эн культурт ик оньган бгч, суданк тәрлгънд, бргн социалистическ дбрлдә делгүрдлж, куцәдлж, цагтнь хаддж, хурадж авх збвтә.

Г. П. КОРНЕЕВ.

Мал бсклгънә дамштин станцин техник.

Колхозин ахлч. „Малин хот 2-3 холван ик дүлгдхмн“.

Эрдни-шишә: „Сән Би дбнь болсн“

В. Лисков зурсн зург.